

dighed ogsaa derved, at der om muligt blev tilveiebragt en Garantering for Landets vedvarende Neutralitet. Det er en Foranstaltning, som jo har været paa Tale i den senere Tid ved forskjellige Leiligheder, og det er bekjendt, at der er Mogle, der overvurdere den og Andre, der undervurdere den. Jeg tror, at mit Standpunkt i den Henseende staar midt mellem disse Yderligheder, og jeg søger heri en Betyggelse for, at jeg nogenlunde staar paa den rette Middevei. Jeg betragter nemlig en saadan vedvarende garanteret Neutralitet som en ydre moralisk Rustning for vor Selvstændighed, en Rustning, som skal gjennembyrdes, inden man naaer det egentlige Forsvarsvæsen i strengere Forstand. Der er dem, siger jeg, der lægge for megen Vægt derpaa og tro, at naar Danmark var stillet saaledes, kunde vi omtrent affstaa alt Forsvarsvæsen. Det, tror jeg, er en stor Misforstaaelse; hvor meget eller hvor lidt det vil kunne indskrænkes, vil altid afhænge af den Krigsfare, der overhovedet er til Stede i Europa og den øvrige Verden. Der er dem igjen, der lægge for liden Vægt paa en saadan Foranstaltning, og som til Landets Forsvar i Grunden ikke regne Andet end det rent Materielle, der kan udtrykkes ved: Kanoner, Kugler, Krudt, Bajonetter, Sabler o. s. v. og jo flere Penge der ydes dertil, desto bedre tro de, at Landets Forsvar er betrygget uden nærmere at se hen til, hvorledes det sker. Saaledes gaar det adskillige af mine ærede Landsmænd, som iøvrigt ellers ikke negte Betydningen af det Moraliske og Aandelige. Man kunde tidt, naar man hører disse ærede Medlemmer udtale sig, komme til at tænke paa de bekjendte to Verslinier i Henrik Ibsens „Peer Gynt“:

„Nanden bekjende S alle med Kæverne;
dog agtes kun det, som kan falkes med
Kæverne.“

Og spørge vi Historien om, hvad en saadan vedvarende Neutralitet kan betyde, og se hen til de eneste neutrale Stater i Europa: Schweiz og Belgien, vidner Historien om, at siden Schweiz blev neutraliseret i 1815 og Belgien i 1831, have de været udenfor de europæiske Krige; og jeg vil da tilslutte mig at spørge; om der er Mogen, der tror, at disse 2 Smaalande med deres farefulde Belliggenhed vilde have undgaaet at inddrages i de europæiske Krige, dersom de ikke havde været neutraliserede. Jeg tror, at ved Opnaelsen af en saadan Stilling for Danmark vilde vort Land være bedre betrygget, være mindre udsat for at faae sin Neutralitet krænket end Schweiz og Belgien, og det af den Grund, at disse 2 Magter ere Jæst-

landsmagter, og naar de skulle bevare deres Neutralitet, maa de forbyde Gjennemmarsch, thi derved krænkes deres Neutralitet; men Neutraliseringen af en Søstat som vort Fædreland maatte hvile paa et andet Grundlag. Det maatte være Formaalet ved den, at Vandveien, Porten til Østersøen, stod aaben. Det er det, som skulde bevæge Stormagterne til at yde os en Garanti for en saadan Neutralitet. Iøvrigt haaber jeg ikke, at der her i Salen er delte Meninger om Dniskeligheden af at opnaa en neutral Stilling for vort Land, jeg tror, at Dniskeligheden maa anerkjendes ogsaa af de ærede Medlemmer, som iøvrigt ville have Forsvaret ført i, hvad man kalder, en „militaristisk“ Retning, det vil sige den Retning, hvor der tages ubelukkende Hensyn til det rent Militære saaledes, at andre berettigede Hensyn tilskides. Jeg tror, at Tilveiebringelsen af en neutraliseret Stilling vil bortblæse det Spørgsmaal, som man undertiden med en vis Berettigelse hører: Hvad kan det nytte? Jeg vilde gjerne omskrive dette Spørgsmaal saaledes: Hvem kan det nytte? Thi saa længe vi ikke ere neutraliserede, kunne vi meget lettere blive fristede eller loffede eller trueede til at tage Parti med en af de store krigsførende Magter saaledes, at Frufterne af de Seire, vi maatte vinde, eller af den Hjælp, vi maatte yde, ikke komme os selv til Gode, men vore mægtige Forbundsfaeller, saa at vi i Grunden kun blive Regnpenge, naar Spillet bliver gjort op. Have vi derimod opnaaet en vedvarende garanteret Neutralitet, veed vi, at hvad vi yde til vort Forsvar, kan kun ydes til at hævede Neutraliteten og vil ikke komme andre Magter til Gode paa vor Befæstning. Ogsaa i en anden Henseende tror jeg, at de sande Venner af Forsvaret maatte glæde sig over, at der blev arbejdet i den af mig antydede Retning, thi det, som for mig og Andre staar som en Hindring for, at vi kunne faae begyndt paa vort Forsvarsvæsens Udvikling — jeg taler her om den militære Hindring og ikke om den politiske — er Spørgsmaalet om Kjøbenhavns Befæstning. Det er min Overbevisning, at bliver Danmark neutraliseret i Forbindelse med de to andre nordiske Riger, hvilket jeg anser for sandsynligere, end at Danmark skulde blive det alene, vil enhver fornuftig Tanke om Befæstningen af Kjøbenhavn falde bort. Den Sætning, jeg udtalte, at jeg anser det for sandsynligere at faae alle 3 nordiske Riger neutraliserede end Danmark alene, skal jeg mulig senere komme lidt tilbage til. Utsaa om Dniskeligheden af Neutraliseringen tror jeg ikke, at der kan være to Meninger, i alt Fald i denne Ræds; et andet Spørgs-